

SELETUSKIRI
**maeluministri määruse „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja
ressursiauditi tegemise toetus“
eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja ressursiauditi tegemise toetus“ kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 19 lõike 1 alusel.

Määruses kehtestatakse „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020“ (edaspidi *rakenduskava*) meetme „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemine“ raames kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja ressursiauditi tegemise toetuse (edaspidi *toetus*) andmise tingimused ja kord.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna turukorralduse ja kaubanduse büroo peaspetsialist Maarja Purik (tel 625 6223), juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Gregori Palm (tel 625 6206) ning keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66) artikkel 69 lõike 1 punkt a sätestab, et Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (edaspidi *EMKF*) kaudu võib toetada kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisse tehtavaid investeeringuid, mis aitavad säästa energiat või vähendada mõju keskkonnale, sealhulgas investeeringuid jäätmete käitlemisse.

Enne reaalsete energiat või keskkonda säästvate investeeringute tegemist on otstarbekas teha energia- ja ressursiauditid, mis toovad välja konkreetse ettevõtte säästuvõimalused ning arvutada välja investeeringuvajadused ja majanduslikud tasuvused säästuefekti saamiseks. EMKF-i vahenditest on võimalik auditite tegemist toetada. Kalakäitlemisehitiste rajamisel (enam kui 10 - 15 aastat tagasi) ei olnud ehitiste energiatõhusus esmatähtis, tollal oli tähelepanu pigem pööratud peamiselt Euroopa Liidu toiduohutusnõuetega vastavusse viimisele.

Määruse eelnõu väljatöötamisel lähtuti osaliselt keskkonnaministri 28. juuni 2016. a määruses nr 17 „Toetuse andmise tingimused meetme „Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus” tegevuse „Energia- ja ressursiauditite läbiviimine” jaoks avatud taotlemise korral“ sätestatust. Eelkõige nõuetest, mis puudutavad auditi tegemist, meeskondade moodustamist ja hilisemat võimalikku seiret. Keskkonnaministeerium tegi aktiivset koostööd audiitorite esindajatega, töötati välja olulisemad pidepunktid, millest tuleks auditite tegemisel lähtuda. Kasutades kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete (edaspidi *käitlemisettevõtted*) energia- ja ressursiauditite

tegemisel sama praktikat, mis teiste töötlemisvaldkondade ettevõtete puhul, saavutatakse kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemissektori investeeringute kvaliteedis sarnane tase.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetatavad tegevuse ja toetuse vorm:

Eelnõu § 2 lõige 1 sätestab toetatavad tegevused, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 69 lõikes 1 punktis a. Nendeks on tegevused, mis aitavad säästa energiat või vähendada mõju keskkonnale, sh jäätmete käitlemine. Selleks, et välja selgitada ettevõtte energia- ja ressursisäästu parimad ja tõhusamad võimalused, on otstarbekas teha kalakäitlemisehitistele eelnevalt energia- ja ressursiauditid pädevate audiitorite poolt. Määruse eelnõu kontekstis mõistetakse energia- ja ressursiauditit järgmiselt:

- 1) energiaaudit – energiamajanduse korralduse seaduse § 2 punktis 4 nimetatud tegevus. Energiamajanduse korralduse seaduses sätestatud mõiste kohaselt on energiaaudit süstemaatiline menetlus, mida tehakse adekvaatsete teadmiste saamiseks hoone või hoonete rühma, tööstusliku või kaubandusliku protsessi või käitise või eraõiguslike või avalik-õiguslike teenuste energiatarbimise profiili kohta ning millega määratakse kulutõhusa energiasäästu võimalused ja säästu suurus ning mille tulemuste põhjal koostatakse aruanne;
- 2) ressursiaudit – energiaauditi tegemine ja ettevõtte ressursikasutamise süstemaatiline menetlemine, mille raames analüüsitakse kasutusel olevaid tootmisvahendeid ja -tagavarasid, kaupade ja teenuste tootmistegureid ning tootmisprotsessis tekkivate jäätmete hulka. Ressursiauditi eesmärk on hinnata ressursikasutuse säästuvõimalusi ettevõttes ning mille tulemuste põhjal koostatakse aruanne.

Eelnõu sätestab energia- ja ressursiauditite tegemise kalakäitlemisehitistele juhindudes ehitusseaduse § 2 lõikest 1, mis sätestab, et ehitised on aluspinnasega kohtkindlalt ühendatud ja inimtegevuse tulemusena ehitatud terviklik asi. Ehitised jagunevad hooneteks ja rajatisteks. Kuna kalakäitlemisettevõtetes võib olla nii hooned kui rajatisi, mis võivad olla auditeerimisprotsessiga hõlmatud, siis otsustasime kasutada läbivalt määruses mõistet „kalakäitlemisehitis“.

Käitlemisettevõtted saavad toetust taotleda nii energiaauditi kui ka ressursiauditi tegemiseks. Lähtuvalt ettevõtte vajadusest on taotleja otsustada kumba ta taotleb. Ressursiaudit hõlmab endas ka energiaauditit.

Eelnõu § 2 lõikes 2 sätestatakse toetuse andmise vorm. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde kasutatakse toetuse andmiseks toetustena, auhindadena, tagastatava abina, rahastamisvahenditena või nende kombinatsioonina. Kõnealust toetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 67 lõike 1 punktis a sätestatud vormis. See tähendab, et toetust makstakse tegelikult tehtud ja välja makstud rahastamiskõlblike kulude hüvitamiseks.

Eelnõu § 2 lõige 3 sätestab energiaauditi tegija ja talle esitatavad nõuded, mille kohaselt energiaauditit teevad asjakohase pädevusega füüsilised isikud (edaspidi *energiaauditi meeskond*), kellest vähemalt üks omab Euroopa kvalifikatsiooni raamistiku kaheksanda taseme kutsetunnistust energiatõhususe valdkonnas.

Eelnõu § 2 lõige 4 sätestab ressursiauditi ja talle esitatavad nõuded, mille kohaselt ressursiauditit teevad asjakohase pädevusega füüsilised isikud (edaspidi *ressursiauditi meeskond*), kellest:

- 1) vähemalt üks on läbinud Keskkonnaministeeriumi poolt korraldatud ressursijuhtimise alase koolituse. Kõnealune koolitus on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 5 lõikele 2 kinnitatud rakenduskava prioriteetse suuna „Kasvuvõimeline ettevõtetus ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadus- ja arendustegevus” meetme „Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus” tegevuse nr 4.3.2 „Energia- ja ressursijuhtimise alaste koolituste läbiviimine” raames korraldatud. Ressursijuhtimise alase koolituse korraldamise aluseks on keskkonnaministri 21. juuli 2015. a käskkiri nr 677 „Toetuse andmine rakendusametuse tegevuseks prioriteetse suuna 4 „Kasvuvõimeline ettevõtetus ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadus- ja arendustegevus“

meetme „Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus“ tegevuse 4.3.2 „Energia- ja ressursijuhtimise alaste koolituste läbiviimine“ raames”. Koolitust finantseeritakse Regionaalarengufondist. Koolituse raames planeeritakse koolitada kuni 40 kompetentset spetsialisti, kes suudavad teostada meetme raames seatud tingimustele vastavaid ressursiauditeid. Auditite käigus hindab spetsialistidest koosnev tiim ettevõtte ressursikasutust, säästupotentsiaali ja võimalikke lahendusi ressursitõhususe saavutamiseks. Sihtgrupiks on vastavalt kutsetunnistustele ja litsentsidele:

- Volitatud energiatõhususe spetsialistid, tase 8;
- Volitatud elektriinsenerid, tase 8 / Volitatud elektriinsenerid V;
- Volitatud soojusenergeetikainsenerid, tase 8 / Volitatud soojustehnikainsenerid V;
- Diplomeeritud energiatõhususe spetsialistid, tase 7 / Diplomeeritud energiaaudiitorid V / Energiaaudiitorid IV;
- Diplomeeritud elektriinsenerid, tase 7 / Diplomeeritud elektriinsenerid V;
- Diplomeeritud soojusenergeetikainsenerid, tase 7 / Diplomeeritud soojustehnikainsenerid V;
- Muud piisava pädevusega eksperdid;

2) vähemalt üks omab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (edaspidi *EQF*) seitsmenda või kaheksanda taseme kutsetunnistust ehituse, arhitektuuri, kinnisvara ja geomaatika või energeetika ja elektriala või tehnika, toomise ja töötlemise valdkonnas.

Seega ressursiauditi meeskonda peab kuuluma Keskkonnaministeeriumi poolt korraldatud koolituse läbinu ning *EQF*-i 7 või 8 taseme kutsetunnistust omav spetsialist ühel kolmest loetletud alast. Esimene on ehituse, arhitektuuri, kinnisvara ja geomaatika kutsetunnistus, teine on energeetika ja elektriala kutsetunnistus ning kolmas on tehnika, toomise ja töötlemise kutsetunnistus.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse omafinantseeringu minimaalne määr ja toetuse maksimaalne suurus.

Eelnõu § 3 lõige 1 sätestab omafinantseeringu minimaalse määra, milleks on 50 protsenti toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest.

Eelnõu § 3 lõige 2 sätestab toetuse maksimaalse suuruse energia- ja ressursiauditi tegemiseks. Energiaauditi tegemiseks on toetuse maksimaalne suurus 7500 eurot ning ressursiauditi tegemiseks 15 000 eurot taotluse kohta.

Käibemaks ei ole toetussummade sisse arvestatud, sest see ei ole abikõlblik, nagu sätestab § 5 punkt 1. Määrus sätestab toetuse maksimaalse suuruse taotluse kohta mitte taotleja kohta põhjusel, et ühel taotlejal ehk ettevõtjal võib olla mitu eraldiasetsevat käitlemisüksust, millele ühist energia- või ressursiauditit teha ei ole võimalik. Ressursiauditi tegemiseks on ette nähtud suurem summa, kuna ressursiaudit sisaldab kompleksset analüüsi ettevõtte kõikide tegevuste kohta (sh energiaauditit).

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse abikõlblikud kulud. See sätestab, et abikõlblik on § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalik, mõistlik ja majanduslikult otstarbekas ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 65 tehtud kulu. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 65 reguleerib EMKF-i rahastamiskõlblikkuse aluseid.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse käesoleva määruse § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuste elluviimise korral mitteabikõlblike kulude loetelu, milleks on:

- 1) käibemaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punktis c sätestatud juhtudel;
- 2) taotleja tööjõukulu;

- 3) kulu vara soetamiseks. Siin on silmas peetud investeeringuid tootmis- või töötlemisseadmesse, tehnoloogiasse tehtava investeeringu kulud, investeeringud tarkvarasse jne. Käesoleva määrusega on abikõlblikud kulud vaid auditite tegemiseks, mitte varaliste investeeringute tegemiseks. Samuti ei loeta auditi aruannet varaks;
- 4) sularahas tehtud kulutus, teenustasu pangatoimingu eest, intress, tagatismakse ja finantsteenusega seotud muu kulu;
- 5) tulumaksuseaduse § 8 tähenduses seotud isikute vahel sõlmitud tehinguga kaasnev kulu. Tulumaksuseaduse kohaselt on isikud omavahel seotud, kui neil on ühine majanduslik huvi või kui ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Igal juhul käsitatakse seotud isikutena järgmisi isikuid:
- abikaasad, elukaaslased või otse- või küljjoones sugulased;
  - ühte kontserni kuuluvad äriühingud äriseadustiku § 6 tähenduses;
  - juriidiline isik ja füüsiline isik, kellele kuulub vähemalt 10% selle juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;
  - isikule kuulub koos teiste temaga seotud isikutega kokku üle 50% juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või õigusest juriidilise isiku kasumile;
  - juriidilised isikud, kelle aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest üle 50% kuulub ühele ja samale isikule või seotud isikutele;
  - isikud, kellele kuulub üle 25% ühe ja sama juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;
  - juriidilised isikud, kelle juhatuse või juhatust asendava organi kõik liikmed on ühed ja samad isikud;
  - tööandja ja tema töötaja, töötaja abikaasa, elukaaslane või otsejoones sugulane;
  - isik on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige, juhtimis- või kontrollorgani liikme abikaasa või otsejoones sugulane;
- 6) juriidilise konsultatsiooni kulud;
- 7) kulu, mis on tehtud enne Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) toetuse taotluse esitamist.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse nõuded hinnapakkumuste kohta.

Eelnõu § 6 lõiked 1–3 sätestavad hinnapakkumuste küsimiste tingimused. Toetuse taotleja küsib üksteisest sõltumatute ettevõtjate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust (edaspidi *hinnapakkumus*). Taotleja võib küsida alla kolme hinnapakkumuse, kui kolme hinnapakkumuse küsimine ei ole objektiivselt võimalik (näiteks kui kolme hinnapakkumuse küsimine ei ole võimalik teenuse pakkujate vähesuse tõttu). Väljavalitud hinnapakkumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase töö, teenuse või vara eest tasutava hinnaga. Taotleja ei pea valima odavaimat hinnapakkumust, kui see on objektiivselt põhjendatud.

Eelnõu § 6 lõige 4 sätestab, et toetuse taotleja ei või küsida hinnapakkumust endaga seotud isikult tulumaksuseaduse § 8 tähenduses.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse toetuse taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded.

Eelnõu § 7 lõige 1 sätestab, et toetust võib taotleda mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi *taotleja*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 2 punkti 28 tähenduses, kes tegeleb majandustegevusega kalakäitlemise tegevusalal.

Eelnõu § 7 lõige 2 sätestab, et taotleja peab vastama KTKS-i § 27 lõikes 2 nimetatud nõuetele. Need on järgmised:

- 1) taotlejal on tegevuse elluviimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus;
- 2) riigiabi või vähese tähtsusega abi taotlemise korral ei ole taotleja raskustes ettevõtja. Energia- ja ressursiauditi toetuse raames ei anta ei riigiabi ega ka vähese tähtsusega abi, toetust antakse EL rahastamisvahendist – EMKF-st;
- 3) taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud;
- 4) taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest;
- 5) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 6) residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on või hakkab pärast tegevuse elluviimist olema Eestis;
- 7) taotleja ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõigetes 1 ja 3 nimetatud rikkumist;
- 8) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 2981 või 3001 sätestatud kuriteo toimepanemise eest.

Eelnõu § 7 lõige 3 sätestab, et taotlus peab vastama KTKS-i § 27 lõikes 4 sätestatud nõuetele. Need nõuded on järgmised: taotluses sisalduvad meetme tingimustes nõutud andmed ja sellele on lisatud nõutud dokumendid, toetust taotletakse meetme tingimustes sätestatud toetatava tegevuse kohta, taotletava toetuse suurus ei ületa meetme tingimustes sätestatud toetuse maksimaalset suurus ning et taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.

Eelnõu § 7 lõige 4 sätestab, et toetuse taotlemiseks esitab taotleja PRIA-le järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed, milleks on esitaja nimi, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja allkiri ning haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovitav viis ning selleks vajalikud kontaktandmed;
- 2) taotleja isiku- või registrikood;
- 3) paragrahvis 6 nimetatud hinnapakumused ning § 6 lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel asjakohane selgitus. Selgitused peaksid välja tooma need objektiivsed põhjused, miks ei olnud võimalik võtta kolme pakkumist või miks ei eelistatud odavaimat hinnapakumist;
- 4) tõend omafinantseeringu olemasolu kohta. Sellise nõude kehtestamise ettepanek laekus Eesti Kalaliidult, sest omafinantseeringu leidmisega on varasemalt olnud taotlejatel probleeme. Omafinantseeringut mitte omavad taotlejad teevad keerulisemaks omafinantseeringut omavate taotlejate toetuse saamise. Näiteks kui on tegemist paremusjärjestuse taotlemisega, siis reaalselt omafinantseeringut mitte omavad taotlejad võivad saada paremusjärjestuses kõrgele kohale, kuid hiljem selgub, et nad ei viigi investeringuid ellu. Taolise käitumisega raskendavad omafinantseeringut mitte omavad taotlejad nii teiste taotlejate taotlemist kui ka koormavad PRIA taotluste menetlejaid. Kui tegemist on fikseeritud eelarvega, siis panevad omafinantseeringut mitte omavad taotlejad taotletud toetussumma kinni kuni toetatava tegevuse elluviimiseni, käesoleva määruse eelnõu kohaselt on selleks kuni 18 kalendrikuud taotluse rahuldamise otsuse tegemisest arvates.
- 5) kinnitus, et taotleja järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 1 nimetatud nõudeid ega ole pannud toime sama määruse artikli 10 lõikes 3 nimetatud pettust.

Eelnõu § 7 lõige 5 sätestab, et toetuse taotlemise tähtaja avalikustab PRIA väljaandes Ametlikud Teadaanded. PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja arvestusega, et teate avaldamise ja taotluse esitamise tähtaja alguse vahele jääks vähemalt 30 kalendripäeva.

Eelnõu § 7 lõige 6 sätestab nõude, et taotleja ei või toetust taotleda energiaauditi tegemiseks, kui ta on varem toetust saanud ressursiauditi tegemiseks. Kuna ressursiaudit hõlmab ka energiaauditi, siis energiaauditi pärast ressursiauditi teha ei saa. See tähendab, et vastupidine kombinatsioon teha ressursiaudit pärast energiaauditi on lubatud. Samas tuleb tähele panna, et kui taotleja on juba eelnevalt energiaauditi tegemiseks toetust saanud ning soovib teha täiendavalt ettevõttele ressursiauditi, siis toetatavate tegevuste alt arvatakse energiaauditi tegemine ressursiauditist välja. Seega tuleb kõne alla üksnes selle osa ressursiauditi rahastamine, mille hulka ei kuulu energiaauditi maksumus.

Eelnõu § 7 lõige 7 sätestab nõude, et kalakäitlemisehitis, millele toetuse raames energia- või ressursiauditi tehakse, peab olema taotleja omandis või on taotleja kasuks seatud hoonestusõigus, kasutusõigus või kasutusvaldus tähtajaga vähemalt viis aastat arvates viimase toetusosa väljamaksmisest. Hoonestusõiguse, kasutusõiguse või kasutusvalduse seadmise kanded peavad olema tehtud kinnistusraamatusse.

Eelnõu § 7 lõige 8 sätestab, et üks taotleja võib taotleda toetust rohkem kui ühe kalakäitlemisehitiselise energia- või ressursiauditi tegemiseks. Põhjus sellise sätte kehtestamiseks on, et ühel taotlejal ehk ettevõtjal võib olla mitu eraldiasetsevat kalakäitlemisüksust/ehitist, millele ühist energia- või ressursiauditi teha ei ole võimalik ega ka otstarbekas. Kalakäitlemisüksus peab olema teavitatud ning omama Veterinaar- ja Toiduameti (edaspidi *VTA*) poolt väljastatud kehtivat tegevusluba. Tegevusloa olemasolu saab kontrollida [VTA kodulehelt](#).

Eelnõu §-ga 8 sätestatakse taotluse menetlemise tingimused ja kord.

Eelnõu § 8 lõige 1 sätestab, et PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ja toetuse taotluse nõuetekohasust, lähtudes KTKS-i §-st 28 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5.

Eelnõu § 8 lõige 2 sätestab, et PRIA hindab nõuetekohaseid taotlusi hindamisskaalal null kuni üks hindepunkti järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) tegevuse põhjendatus ja mõju meetme eesmärkide saavutamisele, mille puhul hinnatakse tegevuse panust meetme eesmärkidesse ja tegevuse ajakava realistlikkust;
- 2) tegevuse kulutõhusus, mille puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevuse eelarve on selge ja mõistlik. Tegevuse elluviimise kulud peavad olema realistlikud ja peab olema arusaadav, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve koostatud. Eelarves sisalduvad kulud peavad olema tegevuse elluviimiseks vajalikud ja mõistlikud. Kui tegevuse elluviimise kulud ei ole realistlikud võrreldes sama töö või teenuse turuhindadega või kui ei ole aru saada, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve koostatud, siis ei vasta taotlus antud hindamiskriteeriumile;
- 3) taotleja suutlikkus tegevus ellu viia, mille puhul hinnatakse taotleja võimekust taotluses kavandatud tegevuse elluviimiseks. Taotleja suutlikkuse puhul tegevus ellu viia hinnatakse, kas taotleja vastab käesoleva määruse paragrahvis 7 lõikes 1 nimetatud nõudele. Käesolev valikukriteerium on rohkem vastavuskriteeriumi iseloomuga, kuid iseloomustab kõige paremal viisil taotleja suutlikkust tegevust ellu viia.

Eelnõu § 8 lõige 3 sätestab, et kui hinnatakse tegevuse põhjendatust ja mõju meetme eesmärkide saavutamisele, siis antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) null punkti, kui tegevus ei panusta meetme eesmärkidesse või tegevuse elluviimise ajakava ei ole realistlik;
- 2) üks punkt, kui tegevus panustab meetme eesmärkidesse ja tegevuse ajakava on realistlik.

Eelnõu § 8 lõige 4 sätestab, et kui hinnatakse tegevuse kulutõhusust, siis antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) null punkti, kui tegevuse elluviimise kulud ei ole realistlikud võrreldes sama töö või teenuse turuhindadega;
- 2) üks punkt, kui tegevuse elluviimise kulud on realistlikud võrreldes sama töö või teenuse turuhindadega.

Eelnõu § 8 lõige 5 sätestab, et kui hinnatakse taotleja võimekust tegevust ellu viia, siis antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) null punkti, kui taotleja suutlikkus tegevus ellu viia on kaheldav või ta ei suuda tõendada omafinantseeringu olemasolu;
- 2) üks punkt, kui taotleja on suutlik tegevuse ellu viima ning omafinantseeringu olemasolu on tõendatud.

Eelnõu § 8 lõige 6 sätestab, et taotlus vastab hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, kui see on iga hindamiskriteeriumi eest saanud ühe hindepunkti.

Eelnõu §-ga 9 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.

Eelnõu § 9 lõige 1 sätestab, et nõuetekohase taotluse rahuldamise otsuse teeb PRIA KTKS-i § 30 lõike 4 punkti 3 alusel ning taotluse rahuldamata jätmise otsuse KTKS-i § 30 lõike 9 alusel. KTKS-i § 30 lõige 4 punkt 3 sätestab, et fondi toetuse taotluste hindamise korral rahuldatakse meetme tingimustes sätestatu kohaselt toetuse andmiseks ettenähtud vahendite piires kõik hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavad taotlused, vähendades vajaduse korral toetuse summat võrdeliselt iga taotleja kohta. KTKS-i § 30 lõige 9 sätestab, et fondi toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse kui:

- 1) fondi toetuse taotleja, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta vähemalt ühele nõudele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele;
- 2) toetuse taotleja ei täida KTKS-i § 27 lõikes 5 sätestatud kohustusi;
- 3) taotluses on esitatud valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 4) nõuetekohane taotlus ei kuulu rahuldamisele KTKS-i § 30 lõike 4, 7 või 8 kohaselt.

Eelnõu § 9 lõige 2 sätestab, et kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud, sest taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud, võib PRIA taotleja nõusolekul toetuse summat vähendada tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Eelnõu § 9 lõige 3 sätestab, et PRIA teeb taotluse rahuldamise, või rahuldamata jätmise otsuse 45 tööpäeva jooksul arvates nõuetekohase taotluse saamisest.

Eelnõu §-ga 10 sätestatakse nõuded energia- ja ressursiauditile.

Eelnõu § 10 lõige 1 sätestab, mida peab sisaldama energiaauditi aruanne. Pärast energiaauditi tegemist koostavad auditi tegijad energiaauditi aruande, mis peab sisaldama:

- 1) detailset ülevaadet kalakäitlemisehitise tehnilisest seisukorrast ning energiakadudest, sh töö raames tehtud fotod ja graafikud ning mõõdetud andmed;
- 2) ettevõtte iseloomustust (sh ettevõtte struktuur ja majanduslikud näitajad);
- 3) meetmeid energia kokkuhoiuks ja sisekliima parandamiseks kalakäitlemisehitiste lõikes;
- 4) meetme rakendamisega kaasneva energiasäästu arvutustest projekti eluea jooksul, sh meetme tasuvusaeg. Peab olema välja toodud baasstsenaariumi ja projekti stsenaariumi energiakasutuse vahe. Audiitor soovib säästumeetmeid projektide kaupa, igas projektikirjelduses peab sisalduma teave hilisema investeeringu (investeering, mida projektis soovitatakse teha, et saavutada säästu) eluea jooksul tekkinud energiasääst ressursside kaupa. Investeeringu eluea all

mõistetakse siinkohal energiasäästu tagavate seadmete, vahendite, tehnoloogiliste liinide jne käitusaega;

5) energiasäästuprojekti maksumuse arvutusi;

6) ülevaadet meetmetega kaasnevatest riskidest ja ohtudest, mis võivad mõjutada energia kokkuhoidu;

7) ettepanekuid meetmete elluviimise järjekorra kohta;

8) ülevaadet energiasäästu projekti innovaativisusest, teadus- ja arendustegevuse korraldamise seaduse § 2 punktis 5 nimetatud toote- ja protsessiinnovatsiooni mõistes, ettevõtte tasandil. Aruandes antakse hinnang audiitorite poolt välja pakutud energiasäästu projekti innovaativisusele, innovaativisuse aspekti vaadeldakse ettevõtte tasandil, projekti innovaativisust ei hinnata teiste mastaapide järgi. Teadus- ja arendustegevuse korraldamise seaduse mõistes on toote- ja protsessiinnovatsioon – uute ideede ja teadmiste kasutamine uudsete lahenduste rakendamiseks, mis hõlmab toodete ja teenuste väljatöötamist ning uuendamist (tooteinnovatsioon) ning uute tootmis-, tarne- ja müügimeetodite loomist ning juurutamist (protsessiinnovatsioon). Rakenduskava prioriteet V “Turustus ja töötlemine“ kohaselt on tarvilik turustuse ja töötlemise edendamiseks suurendada ettevõtete tootearenduslikku ja tehnoloogilist võimekust ning pöörata tähelepanu koostööle teadus- ja arendusasutustega. Selle tulemusena paraneksid tooted ja protsessid. Investeeringutega töötlemissektorisse panustatakse alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmisega, oluline on leida innovaativisi ja säästlikke lahendusi;

9) energiaauditi meeskonna ja töö tegemisse kaasatud isikute valikute põhjendusi koos rollide ja tegevuse kirjeldusega ning kutsetunnistuste numbreid. Rollide ja tegevuse kirjeldamine annab teavet pädeva spetsialisti tööülesannetest ja vastutuselast. Kutsetunnistuste numbrid näitavad, kas meeskond omab vajalikku pädevust.

Eelnõu § 10 lõige 2 sätestab, mida peab sisaldama ressursiauditi aruanne. Pärast ressursiauditi tegemist koostavad auditi tegijad ressursiauditi aruande, mis sisaldab:

1) detailset ülevaadet ettevõtte ressursikasutusest, sealhulgas töö raames tehtud fotodest ja graafikutest ning mõõdetud andmetest;

2) ettevõtte iseloomustust, sealhulgas andmetest ettevõtte struktuuri ja majanduslike näitajate kohta;

3) iga tegevuse kohta kirjeldatud meetmeid ressursikasutuse vähendamiseks kalakäitlemisehitiste või ressursside kaupa;

4) meetme rakendamise kaasnava ressursisäästu ressursside kaupa, sealhulgas meetme tasuvusaega;

5) ressursisäästuprojekti maksumuse arvutuskäiku;

6) ülevaadet meetmetega kaasnevatest riskidest ja ohtudest, mis võivad mõjutada energia kokkuhoidu;

7) ettepanekuid meetmete elluviimise järjekorra kohta;

8) ülevaadet ressursisäästuprojekti innovaativisusest teadus- ja arendustegevuse korraldamise seaduse § 2 punktis 5 nimetatud toote- ja protsessiinnovatsiooni tähenduses, ettevõtte tasandil. Aruandes antakse hinnang audiitorite poolt välja pakutud energiasäästu projekti innovaativisusele, innovaativisuse aspekti vaadeldakse ettevõtte tasandil, projekti innovaativisust ei hinnata teiste mastaapide järgi. Teadus- ja arendustegevuse korraldamise seaduse mõistes on toote- ja protsessiinnovatsioon – uute ideede ja teadmiste kasutamine uudsete lahenduste rakendamiseks, mis hõlmab toodete ja teenuste väljatöötamist ning uuendamist (tooteinnovatsioon) ning uute tootmis-, tarne- ja müügimeetodite loomist ning juurutamist (protsessiinnovatsioon). Rakenduskava prioriteet V “Turustus ja töötlemine“ kohaselt on tarvilik turustuse ja töötlemise edendamiseks suurendada ettevõtete tootearenduslikku ja tehnoloogilist võimekust ning pöörata tähelepanu koostööle teadus- ja arendusasutustega. Selle tulemusena paraneksid tooted ja protsessid. Investeeringutega töötlemissektorisse panustatakse alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmisega, oluline on leida innovaativisi ja säästlikke lahendusi;

9) ressursiauditi meeskonna ja töö teostamisse kaasatud isikute valiku põhjendust koos nende rollide ja tegevuse kirjeldusega ning nende kutsetunnistuste numbreid. Rollide ja tegevuse kirjeldamine annab teavet pädeva spetsialisti tööülesannetest ja vastutuselast. Kutsetunnistuste numbrid näitavad, kas meeskond omab vajalikku pädevust ning kas käesoleva määruse eelnõu § 2 lõikes 4 nimetatud tingimused on täidetud.

Eelnõu §-ga 11 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord.

Eelnõu § 11 lõige 1 sätestab, et toetust makstakse üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja tingimusel, et toetuse saaja on tegevuse elluviimisel järginud kõiki ettenähtud nõudeid.

Eelnõu § 11 lõige 2 sätestab, et tööd ja teenused, mille kulude hüvitamiseks taotletakse toetuse makse tegemist, peavad olema lõpetatud ning toetuse saaja peab olema need vastu võtnud ja nende eest tasunud. Poolleiolevate ja lõpetamata tööde eest toetust ei saa.

Eelnõu § 11 lõige 3 sätestab, et toetuse maksmiseks esitab toetuse saaja pärast toetatava tegevuse täielikku elluviimist ja selle eest tasumist PRIA-le maksetaotluse, mis sisaldab järgmiseid andmeid:

- 1) selle isiku väljastatud arve-saatelehe või arve koopia, kellelt taotleja tellis teenust, ning taotlejapoolset rahalise kohustuse tasumist tõendav maksekorraldus või pangakonto väljavõtte koopia;
- 2) kulutuste tegemist tõendav muu dokument;
- 3) taotleja kinnituskiri analüüsi sisendandmete õigsuse kohta;
- 4) kirjalik kinnitus energia- või ressursiauditi tegijalt § 5 punktis 6 nimetatud tingimuse kohta. Nimetatud kinnitus annab aluse hilisemate võimalike vaidluste lahendamiseks, juhul kui selgub auditi aruande kallutatuse või audiitorite erapooletus kolmandate osapoolte suhtes;
- 5) energia- või ressursiauditi aruanne.

Eelnõu §-ga 12 sätestatakse toetuse maksmine.

Eelnõu § 12 lõige 1 sätestab, et PRIA teeb nõuetekohase toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse 25 tööpäeva jooksul arvates § 11 lõikes 3 nimetatud dokumentide saamisest.

Eelnõu § 12 lõige 2 sätestab tähtaja, mille jooksul PRIA teeb otsuse toetuse maksmisest keeldumise kohta. PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse toetuse saajale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu § 12 lõige 3 sätestab, et PRIA teeb toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole kümne tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmise otsuse tegemisest.

Eelnõu §-ga 13 sätestatakse toetuse saaja kohustused.

Eelnõu § 13 lõige 1 sätestab, et toetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu ning esitab PRIA-le kõik tegevuse elluviimisega seotud kuludokumentid ja maksetaotluse 18 kalendrikuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Tähtaeg 18 kuud kooskõlastati Eesti Kalaliiduga, kes ei soovinud tähtajaks tavapäraselt 24 kuud. Auditite tegemise aegadeks on energiaauditi puhul umbes 2–3 kuud ja ressursiauditi puhul umbes 6 kuud. Auditeerimise aeg oleneb suuresti ettevõttest ja selle kompleksusest.

Eelnõu § 13 lõige 2 sätestab, et toetuse saaja kasutab toetust sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning kõige säästlikumal viisil, järgides toetatava tegevuse elluviimisel KTKS-is ja selles määruuses sätestatud asjakohaseid nõudeid.

Eelnõu § 13 lõige 3 sätestab, et toetuse saaja tagab, et tema raamatupidamises on toetatava tegevuse kulused kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad.

Eelnõu §-ga 14 sätestatakse dokumentide säilitamine.

Eelnõu § 14 lõige 1 sätestab, et toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse KTKS-i § 34 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaja jooksul. Toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 140 §-des 3–6 sätestatu kohaselt.

Eelnõu § 14 lõige 2 sätestab, et KTKS-i § 34 lõikes 3 sätestatud tähtaja algusest ja lõpust teavitab toetuse saajat PRIA.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Samuti on eelnõu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), sätestatud nõuetega.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustumine annab kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevatele ettevõtetele võimaluse taotleda toetust energia- ja ressursiauditite tegemiseks. Ettevõtetes tehtav ressursikasutuse analüüs keskendub ettevõtte ressursimahukuse vähendamisele, mis muudab ettevõtte toimimise kulutõhusamaks. Analüüsi tulemusena valmivad ettepanekud ressursisäästuprojektiks või -projektideks, mida ettevõttel tasuks tegema hakata. Eelnimetatud projektide osaliseks finantseerimiseks on kavas välja töötada kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete investeringutoetus, kus toetust saavad taotleda vaid need ettevõtjad, kes on ressursiauditi enda ettevõttes juba teinud.

Määruse jõustumisega antakse märkimisväärne panus EMKF-i rakenduskava V prioriteedi eesmärkide elluviimiseks. V prioriteedi punkt 2 sätestab, et investeringute töötlemis- ja turustussektorisse soodustamise eesmärki panustatakse alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmisega. See on kavas saavutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artiklis 69.1.a,c,f kirjeldatud töötlemise meetme rakendamisega. Kalakäitlemisehitiste rajamisel (enam kui 10 -15 aastat tagasi) ei olnud ehitiste energiatõhusus esmatähtis, tollal oli tähelepanu pigem pööratud peamiselt Euroopa Liidu toiduohutusnõuetega vastavusse viimisele.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise seotud kulutused on planeeritud riigieelarvesse. Meetme rakendamiseks on EMKF-i rakendamise perioodil 2014–2020 ette nähtud 450 000 eurot, millest 75% ehk 337 500 eurot kaetakse EMKF-ist ning 25% ehk 112 500 eurot Eesti Vabariigi eelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati tutvumiseks ning ettepanekute tegemiseks kalapüügi- ja vesiviljelusettevõtjaid esindavatele erialaliitudele (Eesti Kalaliit, Eesti Kalurite Liit, kalapüügi ja kalatoodete töötlemisega tegelevad tootjaorganisatsioonid) ning PRIA-le. Nende esitatud ettepanekutega on arvestatud. PRIA esitas muutmissetpaneku määruse eelnõu § 7 kohta EIS-i kooskõlastusringi ajal, millega arvestati, selle tulemusena täiendati § 7 lõikega 7.

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu ettenähtud tähtjaks vaikimisi. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Keskkonnaministeerium ei kandnud ettenähtud tähtja jooksul eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta ega taotlenud ka tähtja pikendamist. Seega on eelnõu loetud eelnimetatud ministeeriumite poolt kooskõlastatuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler